

НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ ТА АКТИВІЗАЦІЯ ТВОРЧОСТІ

Творчість - це народження нових і цінних ідей. Основним критерієм творчості є унікальність результату, бо він є відображенням особистості автора. Творчою є особистість, що здатна до постановки та оригінального вирішення задач з високим рівнем мотивації до реалізації своїх ідей.

Роль невизначеності для процесів творчої співпраці виглядає не тільки як зобов'язання, а й як актив для створення новизни. Невизначеність може бути перевагою для творчості. У творчій співпраці необхідно не лише знайти способи зменшення, терпимості, заперечення та припинення невизначеності [1], але також стає необхідним знаходження практики індукування або сприяння невизначеності. Певні практики організації творчості передбачають спроби сприяти, спрямовувати та контролювати творчі зусилля шляхом спонукання, зменшення, терпіння, посилення або подолання невизначеності. Три суміжні практики - охоплення, фіксація та ігнорування невизначеності - дозволяють учасникам не тільки терпіти невизначеність, пов'язану з творчістю, але навіть викликати і перетворити невизначеність у актив для творчості. (Таблиця 1) [2].

Таблиця 1. Практика спільної роботи у боротьбі з невизначеністю [2]

Практика	Опис	Вплив на творчий процес
Охоплення (embracing)	• Ставлення відкритості до непередбачуваності • Дослідження та залучення до підприємств із невизначеним	• Збір варіантів • Відкриття нових вимірів / аспектів невизначеності

	результатом	
Фіксація (fixing)	• Присвоєння результату до невизначеного виміру / аспекту	• Зміна фокусу на інший вимір / аспект невизначеності
Ігнорування (ignoring)	• Діяти впевнено щодо поширеної та майбутньої невизначеності • Відкладення рішення	• Продовження, незважаючи на невирішену невизначеність чи невідомий вимір / аспект майбутньої невизначеності

Невизначеність є не просто бар'єром для організації, але й важливим активом для творчості, що створює умови для її подальшого розвитку.

Спеціальні творчі здібності базуються на загальній обдарованості та цілком піддаються розвитку. Творчість як діяльність має багато передумов - наявність певної мотивації до саморозвитку і самоактуалізації, розвинених мислення та уяви, достатньо великої інформаційної бази, багатого емоційного досвіду, сприйнятливості до всіх проявів навколишнього світу та самого себе, сміливості піти проти деяких вимог і установок суспільства – бути нонконформістом або «єретиком» (Вернадський).

Можна розвивати креативність через створення оптимальних умов для прояву і становлення творчих можливостей. Мотивацію можна придбати, якщо з діяльністю пов'язано багато позитивних емоцій (Леонтьєв).

Творча фантазія бере участь також і в духовному формуванні особистості. Люди більше дбають про пасивне сприймання і майже зовсім забувають про виховання фантазії. У зрілому віці фантазія не деградує вона лише переключається на виконання нових завдань, які ставить перед людиною суспільство, та істотно перетворюється, як результат.

Натхнення - це стан, в якому людина здатна творити продуктивно. Допомагають знайти натхнення: процес постійного пошуку; пізнання і вдосконалення; любов до своєї справи; творчість в інших справах; наявність мети і

мотиву; тотальність - повне інтелектуальне і емоційне зосередження; здоровий спосіб життя, добра фізична форма; спілкування; вивчення і дослідження чужої творчості; творчість.

Разом з цим, результати тільки самостійної наукової роботи в більшості випадків будуть менш значимими ніж результати роботи в команді колег, працюючих разом над вирішенням спільної проблеми.

Для посилення продуктивності творчої роботи ефективними є групові техніки стимулювання дивергентного мислення, такі як Liberating Structures (структури, що надають свободу). [11] Ці структури є груповими активностями, які спрямовані на формування відчуття захопленості і залученості в результаті спільної роботи в командах, коли кращі ідеї часто приходять з несподіваних джерел завдяки більш повному використанню інтелектуального потенціалу учасників групи. Вони підвищують довіру один до одного та заохочують участь в групах різних розмірів, дозволяючи залучити всіх учасників емпіричним шляхом. Це, свою чергу, надає можливість активувати творчі здібності всіх учасників, які приймають участь в таких структурах, та отримати синергетичний ефект від співпраці.

Організована творчість та управління творчою співпрацею є цікавим напрямком для подальших досліджень.

Використана література:

1. Möllering, G., & Müller-Seitz, G. (2018). Direction, not destination: Institutional work practices in the face of field-level uncertainty. *European Management Journal*, 36(1), 28–37. <https://doi.org/10.1016/j.emj.2017.10.004>

2. Ibert, O, Jackson, G, Theel, T, & Vogelgsang, L. Uncertainty as an asset for creativity? Dynamic shifts between embracing, ignoring and fixing uncertainty: the cases of music and pharma, *Organized Creativity Discussion Paper*, No. 18/1, Berlin, Oktober 2018, ISSN 2626-7217 (online)

3. Абовський Н.П. Творчість: системний підхід, закони розвитку, прийняття рішень. – М.:СИНТЕГ, 1998.

4. Ананьев Б.Г. Людина як предмет пізнання.- СПб .: Питер, 2001
5. Бердяев М.Н. Самопознание "Смысл творчества переживание творческого экстаза". -М.; 1990
6. Бердяев М.Н. Смысл творчества. – М., 1916.
7. Виготський Л.С. Психологія мистецтва/Предісл.А.Н. Леонтьєва.- М .: Мистецтво, - 1986.
8. Маслоу А. «По направлению к психологии бытия».--М.: Эксмо-Пресс, 2002.
9. Роменець В.А., Маноха І.П. Історія психології ХХ ст. -К., 1998
10. Яковлєва Є.Л. Емоційні механізми особистісного і творчого розвитку//Питання психології.- 1997. - №4.
11. <http://www.liberatingstructures.com/>